WIKIPEDIA

Drottningholm slott

Drottningholms slott er et kongelig slott beliggende på Lovön i Mälaren, i Ekerö kommune vest for Stockholm. Kong Carl XVI Gustav og dronning Silvia har fra 1981 sin offisielle bolig i slottets søndre del.[1]

Slottet fikk sitt navn allerede i 1579, på Johan IIIs tid. Han fikk her oppført et steinhus til sin dronning Katarina (Jagellonica). På initiativ fra dronning Hedvig Eleonora ble det nåværende slottet planlagt og bygd fra 1662 til omkring 1750 som et lystslott etter tegninger av arkitektene Nicodemus Tessin d.e., Nicodemus Tessin d.y. og Carl Hårleman. I 1777 kjøpte den svenske staten Drottningholmseiendommen av dronning Lovisa Ulrika og den har siden vært i statens eie. Etter kjøpet fikk Gustav III disposisjonsretten til Drottningholm, noe kongefamilien har hatt siden den gang. Slottet og slottsparken har gjennom tidene blitt forandret og de regenter som har bodd der har satt sitt preg på stedet etter vekslende stil- og motestrømninger.

Drottningholms slott regnes blant den svenska stormaktstidens fornemste slottsbygninger og er Sveriges best bevarte kongelige slott.[2] På slottsområdet finnes foruten slottet et antall bygninger og områder som Kina slott, Drottningholms slottsteater med Teaterplanen, dessuten Lilla Kina, Hemmet, Götiska tornet og Drottningholmsmalmen. Slottsparken består av en barokkhage og en engelsk park. Parken og slottsbygningen er for en stor del åpen for besøkende, men visse deler er avsperret for allmennheten siden de disponeres av kongefamilien. Drottningholms parker og bygninger besøkes årlig av anslagsvis 700 000 personer fra Sverige og utlandet.

Slottsområdet med hovedbygningen, slottsteateret, Kina slott, Kantongatan, slottsparkene og malmen ble i 1991 et av objektene i Unescos verdensarv og var da Sveriges første objekt på verdensarvlisten.[3] Det beskyttede området rundt verdensarven omfatter et 40-talls bygninger. I tillegg til selve slottet med parken inngår også store områder nord og vest for Ekerövägen.[4]

Slottet samt mesteparten av bygningene i slottsthagen og noen av bygningene på malmen er også statlige byggnadsminner. Drottningholms slott eies av den svenska staten og forvaltes av Statens fastighetsverk mens stattholderembetet forvalter kongens disposisjonsrett.

UNESCOs verdensarv
Drottningholm slott

Drottningholm slott

Land	Sverige
Sted	Lovön, Ekerö kommune, Mälaren
	Innskrevet ved UNESCOs verdensarvkomités 15. sesjon i 1991. Referansenr. 559.
Kriterium	IV
Se også	Verdensarvsteder i Norden
Eksterne lenker	UNESCO: (http://whc.unesco.org) Drottningholm slott (http://whc.unesco.org/en/list/559)

Drottningholm slott (Sverige)
59°19′18″N 17°53′10″Ø

Innhold

Slottets historie

1500-tallet

Allerede under Gustav Vasa fantes det på stedet for det nåværende Drottningholm, en kongsgård med navnet *Torvesund*. Her fikk Gustav Vasas andre sønn Johan III med byggestart i 1579 oppført et slott som fikk navnet Drottningholm, etter hans gemal dronningen. Som arkitekt ble kunstneren og arkitekten Willem Boy engasjert. Kort etter byggestart brøt pesten ut i Stockholm og byggingen ble forsinket. Dronningen var katolikk og Drottningholm kom til å spille en spesiell rolle som tilfluktssted for de siste katolikkene, som ble forfulgt i andre deler av riket.[5]

Drottningholms slotts forløper, 1650-tallet. Nord er til høyre.

Da Katarina Jagellonica døde i 1583 var slottsbygget ennå ikke ferdig. Johan III besøkte etter hustruens død bare ved enkelte tilfeller Drottningholm, siste gangen var sommeren 1592. Slottet var fra 1603 eid av dronning Katarina (Stenbock) og etter hennes død kom flere eiere som dronningene Christina og Maria Eleonora.[6]

Omkring 1650 overtok Magnus Gabriel De la Gardie Drottningholm, han interesserte seg for bygningen og dens vedlikehold. Han startet også et restaureringsarbeide under ledelse av arkitekt Jean de la Vallée.[7]

Da Hedvig Eleonora ervervet slottet i 1661 var det et steinhus i to etasjer med et tårn som bestod av over 20 rom i den nedre etasjen og omkring 10 rom i den øvre etasjen. Dessuten fantes et kapell og en stor sal med 36 vinduer.[8]

1600- og 1700-tallet

1500-tallsslottet brant ned 30. desember 1661, samme år som Hedvig Eleonora hadde kjøpt det. Etter den ødeleggende brannen fikk arkitekt Nicodemus Tessin d.e. i oppdrag å reise en ny slottsbygning utfra de gjenstående murene og kjellerhvelvene fra Johan IIIs slott. Allerede på våren 1662 forelå et ferdig forslag som ble godkjent av dronningen. Denne planen over anlegget fulgte den moderne oppbygningen for slott som ble kalt *Entre cour et jardin*, som betyr at slottet har en representativ fasade mot en gård foran slottet og bak slottet brer en hage seg ut.

Mens hovedbygningen ble ferdigstilt fortsatte Tessin d.e. med prosjekteringen av hele anlegget. Bygningsarbeidene gikk ganske raskt framover siden arbeidsstyrken var stor. Foruten fagfolk var det også utkommanderte soldater. Totalt kunne det være 400 mann som arbeidet samtidig med slottsbygget.[9]

Drottningholm i 1692, fra Suecia antiqua et hodierna. Kobberstikk av Wilhelm Swidde.
Venstre bilde: Fasade mot vest med et idealbilde av Broderiparterren. Høyre bilde: Fasade mot øst med havneanlegget.

Midtsommers i 1664 stod hovedbygningen ferdig og året etter var taket lagt. Bygningskomplekset er omkring 160 meter langt (inklusive hjørnetårnene) og omkring 50 meter bredt. Fasadefargen var ikke den samme som i dag, murflatene var malt med en rødfarge, mens taklist og snekkerarbeidene var malt i en gråfarge. Over slottets midtparti ble det plassert et tårn prydet med en krone, som fremdeles synes på Wilhelm Swiddes kobberstikk fra 1692, tårnet ble dog tatt ned allerede i 1686. I dag finnes bare et lite kobberkledt tårn med flaggstang. Fløybygningene mot øst, på begge sider av havnen, planlagt av Tessin d.e., ble aldri bygd, heller ikke balkongen mot hagen.[10]

Fram til 1680 var Tessin d.e. ansvarlig arkitekt. Etter hans død gikk oppdraget til hans sønn Nicodemus Tessin d.y., da stod alt ferdig bortsett fra den nordre kuppelen og tilgrensende deler. Også innredningsarbeidene hadde blitt påbegynt. Drottningholms slott ble Tessin d.e. største arbeide.[9]

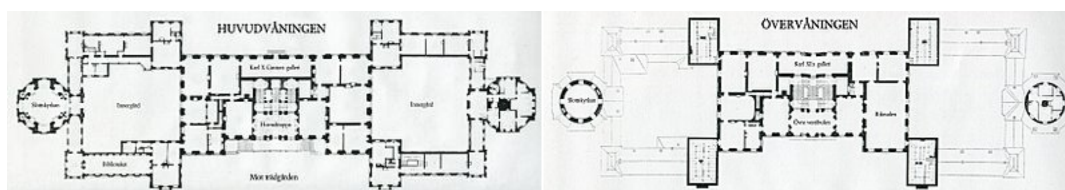
Nicodemus Tessin d.y. fikk ansvaret for innredningen, og til den fikk han hjelp av landets fremste kunstnere. Innredningsarbeidene på slottet under Hedvig Eleonoras tid kan deles opp i to perioder. Den første med overdådig barokk under Tessin d.e. og den andre, noe enklere, under hans sønn, som mente at slottets utsmykninger *«icke hållit takt med tiden»*.[11]

Trappehuset, øvre vestibyle, september 2011.

Tessins hovedbygning, som utseendemessig er påvirket av fransk-hollandsk klassisisme, rommer det praktfulle trappehuset og paraderommene, mens de to fløyene inneholder boligrommene. Trappehusets skulpturelle utsmykning ble utført av billedhuggeren Nicolaes Millich fra Antwerpen. Hans statuer som viser Apollo og Musene ble levert på 1670- og 1680-tallet. Stukkaturarbeidene i trappehallen og på fasadene ble utført av Giovanni og Carlo Carove. Berømte er Hedvig Eleonoras paradsängkammare og Lovisa Ulrikas gustavianske bibliotek med innredninger tegnet av Jean Eric Rehn, der dronningen gjerne samlet lærde venner, blant dem botanikeren Carl von Linné, bergsrådet Daniel Tilas, matematikeren Samuel Klingenstierna, språkviteren Johan Ihre og historikeren Swen Lagerberg. Ved siden av paradesoveværelset ligger Ehrenstrahlsalongen med allegoriske skildringer utført av hoffmaleren David Klöcker Ehrenstrahl. Under Hedvig Eleonoras tid bygdes også Drottningholms slottskyrka som ligger i det nordre tårnet. Innredningen kom til senere, og er inspirert av Carl Hårleman.

Drottningholms slott kom til å forbli de kongelige damenes slott og i 1744 ble det gitt som bryllupsgave til Lovisa Ulrika da hun giftet seg med den svenske tronfølgeren Adolf Fredrik. I 1745 ga Lovisa Ulrika arkitekt Carl Hårleman i oppdrag å bygge på fløyene mot nord og syd med en etasje for å romme tidsmessige boligrom, bibliotek og portrettgalleri. Byggearbeidene ble utført fra våren 1746 til midten av 1750-tallet. Hårlemans påbygg føyer seg pietetsfullt til Tessins tidligere arkitektur og i dag er det knapt synlig at det dreier seg om senere tilbygg.[12]

Det var også på Lovisa Ulrikas initiativ at Drottningholmsteatern ble anlagt og i 1737 fikk hun Carl Hårleman til å tegne Drottningholms slottsstall nord for slottskirken. Stallen ble til- og påbygd i 1770 og 1777, sannsynligvis etter tegninger av Carl Fredrik Adelcrantz. Bygningen rommer i dag *högvakten* på Drottningholms slott. Nord for Kina slott fikk Lovisa Ulrika og Adolf Fredrik oppført et lite brukssamfunn for produksjon av elegante produkter som kunstsmedarbeider, blondekniplinger og slikeveveri. Området ble på 1700-tallet kalt for *Drottningholms Hall- och Manufakturrätt* og er i dag delvis bevart med sine bygninger langs Cantongatan.[13]

Ved slottet ble det også anlagt en eksklusiv fransk barokkpark som ble utformet etter tegninger av Tessin d.y. og som i stor grad er bevart til vår tid. Allerede på Johan IIIs tid fantes det en kjøkkenhage, som sannsynligvis lå mellom slottet og Drottningholmsmalmen nord for slottet. Først på midten av 1660-tallet fikk Hedvig Eleonora utarbeidet en generalplan for en større lysthage i den daværende beitemarka vest for slottet. Generalplanen som ble utarbeidet av Tessin d.e. viste en kraftig markert midtakse som utgikk vinkelrett fra slottsbygningen. En ny generalplan ble lagt fram i 1681 av Tessin d.y. Ifølge den strakte barokkparken seg også et langt stykke mot nord.[14]

Parkens bronseskulpturer er verk av en av den nordeuropeiske renessansens mest framtredende skulptører, Adrian de Vries. Samlingen ble hentet til Sverige som krigsbytte dels fra Praha, dels fra Frederiksborg slott i Danmark.

På Drottningholmsmalmen ble det oppført boliger for slottets personale og gjester. I utkanten av parken ligger Kina slott med Confidencen, et lite lystslott fra 1769 som erstattet den eldre trepaviljongen fra 1753. Fra samme tid stammer Lilla Kina, Cantongatan 11. Huset ble utleid på livstid til Anna Sophia Hagman, hertug Fredrik Adolfs offisielle elskerinne. Kina slott samt det tilliggende Vakttältet er tegnet av Carl Fredrik Adelcrantz, og hoffintendent Jean Eric Rehn ledet arbeidet med innredningen av lystslottet. Lovisa Ulrika hadde lenge problemer med dårlig økonomi. I 1777 ble hun derfor nødt til å selge Drottningholm inklusive sine samlinger til staten.[15]

Slottet og parken på slutten av 1700-tallet.

Slottets vedlikehold ble forsømt, men Gustav III fikk anlagt den engelske parken med Fredrik Magnus Piper som arkitekt. Fra Gustav IIIs tid stammer også det Götiska tornet som ble den eneste realiserte av flere bygninger han planla i parken.

Under Gustav III hadde Drottningholms slottsteater sin glanstid. På kongens initiativ ble teateret påbygd med Déjeunersalongen (fransk for *frokostsalongen*), som ble tegnet i 1791 av Louis Jean Desprez. Salongen ble restaurert på slutten av 1990-tallet ved Statens fastighetsverk og gir med sin nåværende utforming en god oppfatning om hvordan rommet så ut i 1791.[16]

Gustav III fullførte utformingen av Teaterplanen foran slottsteateret, som Lovisa Ulrika hadde påbegynt. På den vestre siden fikk han oppført to fløybygninger i stein (nå kalt *Hovmarskalksflygeln* og *Drottningens paviljong*) etter tegninger av C.F. Adelcrantz. På den østre siden fantes det fra 1760-tallet to fløybygninger i tre (nå kalt *Kyrkpaviljongen* og *Jaktpaviljongen*), som senere ble pusset for å bedre passe inn i miljøet med steinhus.[17] På Gustav IIIs tid ble også den *Kinesiska salongen* innredet. Med sine kineserier står den i dag som et godt eksempel på 1700-tallets interesse for det eksotiske. Her finnes det en merkelig kakkelovn i kinesisk stil hvis historie ikke helt har kunnet utredes, sannsynligvis kommer den fra England.[18]

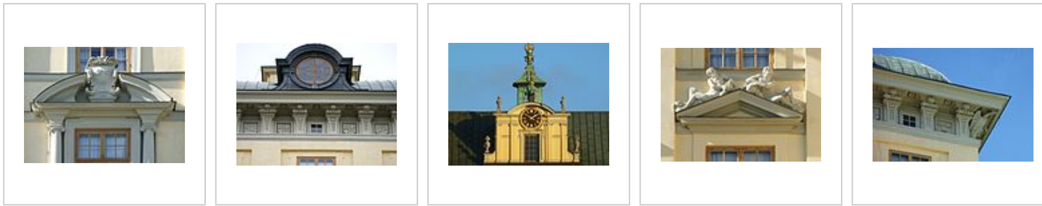
Gustav III sørget også for at den lange besværlige veien fra Stockholm til Lovön ble forbedret. Det var et omfattende infrastrukturprosjekt som også innbefattet bygging av flere broer; forløperne til dagens Tranebergsbron, Nockebybron og Drottningholmsbron. Arkitekt for alle tre broene var C.F. Adelcrantz. Tidligere hadde de kongelige måttet reise til slottet på Drottningholm via den lange omveien gjennom Solna socken og Bällsta til Tyska botten, for derfra å bli ferjet over til Lovön. Til tross for at Gustav III gjerne besøkte Drottningholms slott på somrene var hans store interesse Hagaparken og bygningene der, spesielt prosjektet med det uferdige Stora Haga slott. På slutten av livet bodde han der i Gustav III:s paviljong.

Fasadeutsmykning

Da hovedbygningen stod klar omkring midtsommer i 1664 begynte arbeidene med fasadeutsmykningene. Fra Italia hentet man stukkatøren Giovanni Carove, som utførte våpenskjold med svenske og Holstein-Gottorpske våpen og den rikt utsmykkede taklisten med løvehoder, konsoller samt ørner i taklistens ytre hjørner. Fra 1665 stod han og Mario Carove (sannsynligvis brødre) også for stukkaturarbeidene i trappehuset. Steinhuggerne Johan Larsson Wimmer og Johan Köpke skapte hver

seg fire par liggende figurer over fire vinduer (to på øst- og to på vestfasaden). Det dreier seg om grovt utførte mannlige og kvinnelige figurer i halvt liggende stilling. I to nisjer over inngangen mot hagen ble det plassert antikke skulpturer, som ble hentet fra Stockholms slott. Disse ble i 1966 flyttet tillbak til Gustav III:s antikmuseum siden de hadde blitt erstattet av kopier. Sannsynligvis var det meningen å også fylle andre tomme nisjer med skulpturer, men det ble aldri gjennomført.[9]

Fasadedetaljer

1800- og 1900-tallet

Inngangen på østsiden.

Siden Gustav IV Adolf foretrakk Haga og Haga slott som bolig for seg og sin familie ble Drottningholms slott stående ubebodd i lang tid og ble hovedsakelig brukt bare i forbindelse med noen festlige anledninger.

På Karl III Johans tid ble omgivelsene sør for slottet oppgradert, der arkitekt Per Axel Nyström i 1834 bygde om *«Sjö- och Economie Flyglarna»*. Ellers hendte det ikke mye og slottet begynte å forfalle. En samtidig kronikør skrev blant annet: *«Murarna började visa betänkliga sprickor, putsen lossnade, fönstren voro flerstädes utslagna, stucken föll bitvis ned i rummen, där taken ägde sådan, väggbeklädningen föll söner…»*. Det forekom også auksjoner der inventar ble solgt for skrappris og fjernet.[19]

Forfallet varte til 1846, da Oscar I, delvis på egen bekostning, fikk startet en reparasjon av slottet, blant annet var Rikssalen inkludert i dette arbeidet, der förfallet hadde gått svært langt. Dronning Josefina anskaffet mange portretter av samtidige europeiske regenter og forvandlet, ved hjelp av arkitekt Fredrik Wilhelm Scholander, Rikssalen til et magnifikt fyrstegalleri og en festlig bankettsal. I hovedetasjen ble "Stensalen", et minnerom over Karl XIV Johan innredet, der man også mintes hans fredlige bedrifter.[19] Minnerommet ble dog senere under Gustaf V fjernet. I Stensalen feirer kongefamilien sin tradisjonelle jul.

Porslinsrummet.

Under Karl XVs tid ble ble ingen større forandringer gjennomført, kongen konsentrerte i stedet all sin innsats på innrede Ulriksdals slott. Først Oscar II tok nye initiativ og innredet for eksempel "Oskarssalen" og "Porslinsrummet" med Agi Lindegren som arkitekt. Oscar II og tidligere Oscar I bodde Lovisa Ulrikas etasje i slottets nordvestre del.[20]

Først da Gustaf V tiltrådte Drottningholm i 1907 ble slottet restaurert grundig med Erik Lallerstedt som ansvarlig arkitekt. Arbeidene pågikk til 1911 og på høsten samme år kunne kongen og drottning Victoria flytte inn. Kongen hadde sin leilighet i den nordøstre fløyen mens dronningen disponerte den nordvestre delen. I forbindelse med at Gustaf V flyttet inn ble det også gjennomført en større nymøblering av rommene.[21]

De forandringene som ble gjennomført under Gustaf VI Adolf var mest motivert av antikvariske og praktiske grunner og forandret ikke slottets karakter, men ga slottet et mer moderne og mer levende preg. Han og dronningen foretrakk slottets søndre del, den gamle kronprinsdelen, som bolig.[22]

Siden 1981 har kong Carl XVI Gustaf og dronning Silvia sitt offisielle bosted i slottets søndre del,[1] da de flyttet fra prinsesse Sibyllas etasje på Stockholms slott. Kronprinsesse Victoria bor ikke lenger på Drottningholm. Hun flyttet sommeren 2010 med prins Daniel til Haga slott i Hagaparken.

Som et kuriosum kan det nevnes at Tessins kaskadeanlegg fra 1685 aldri fungerte og ble revet på 1820-tallet. Da barokkhagen ble restaurert på Gustaf VI Adolfs tid ble kaskadene gjenskapt av daværende slottsarkitekt Ivar Tengbom og ble innviet i 1961. Ved hjelp av et moderne pumpeanlegg og tidsmessige rørinstallasjoner ble kaskadene og den nærliggende fontenen *Kronan* forsynt med vann og barokkparkens kaskader og *Kronan* fungerte for første gang slik det var tenkt knapt 300 år tidligere. En minneplakett er satt opp i den anledning.[23]

Slottsrom i utvalg

Trappehuset

Utdypende artikkel: Trapphuset (Drottningholms slott)

Hovedtrappehuset på Drottningholms slott ble skapt mellom 1665 og 1687 av arkitekten Nicodemus Tessin d.e. ved hjelp av de italienske stukkatørene Giovanni Carove og Carlo Carove (sannsynligvis brødre), skulptøren Nicolaes Millich fra Antwerpen samt maleren Johan Sylvius. Det storslåtte trappehuset med tilhørende vestibyler regnes blant Tessin den eldres mektigeste arkitektoniske verk.[24] Trappehuset ble svært beundret og det ble sagt at det *«knappast hade sitt like i Europa»*.[25]

Hedvig Eleonoras paradsängkammare.

Hedvig Eleonoras paradsängkammare

Utdypende artikkel: Hedvig Eleonoras paradsängkammare

Hedvig Eleonoras paradesoveværelse i hovedetasjen ble klart i 1683 og utgjorde hjertet i datidens offisielle boligdel. Oppdragsgiver var Hedvig Eleonora, og hennes arkitekt, Nicodemus Tessin d.e. brukte all sin kunstneriske fantasi og kunnskap for å skape det beste som Sverige kunne tilby på dette området. Resultatet ble et rom som med sin faste innredning, malerier og dekorative element er uovertruffet i landet.

Ehrenstrahlsalongen

Utdypende artikkel: Ehrenstrahlsalongen

Plafonden i Ehrenstrahlsalongen, den markerte delen ble motiv for Czesław Słanias 1000. frimerke.

Ved siden av Hedvig Eleonoras paradesoveværelse ligger Hedvig Eleonoras *Stora audienssal*, også kalt *Ehrenstrahlsalongen*. Salens vegger og tak viser allegoriske skildringer av den kongelige familiens historie utført av hoffmaleren David Klöcker Ehrenstrahl på 1690-tallet. Midtpartiet i plafonden (tittel: *Svenska konungars berömliga bedrifter*) ble i mars 2000 motiv for frimerkegravøren Czesław Słanias 1000. frimerke.

Slottskirken

Utdypende artikkel: Drottningholms slottskyrka

Slottskirken, midtgangen.

Drottningholms slottskyrka er en kirke som hører til den kongelige hofforvaltningen. Bygningen, som utgjør det nordre tårnet på Drottningholms slott, ble påbegynt i 1696. Kirken er helt rund, men har tre svakt utstikkende midtpartier og er dekket av en kobberkledd takkuppel med vinduer og en lanternin.

Kirken stod klar i 1728. Årene etter ble kirken innredet under ledelse av Carl Hårleman. I 1730 ble kirken innviet. En ombygging ble gjort i 1740 og i mai 1746 ble kirken gjeninnviet. Da hadde prinsesse Lovisa Ulrika allerede fått Drottningholms slott som bryllupsgave da hun giftet seg med den svenske tronarvingen Adolf Fredrik.

Slottsbiblioteket

Utdypende artikkel: Drottningholms slottsbibliotek

Slottsbiblioteket, detalj.

Slottsbiblioteket er et privatbibliotek, som ligger i den nordvestre delen av hovedetasjen på hagesiden ved siden av slottskirken. Interiøret ble utformet omkring 1760 av Jean Eric Rehn. Rommet han skapte er fremdeles bevart og har blitt kalt for et av de vakreste i Sverige.

Karl X Gustavs galleri

Utdypende artikkel: Karl X Gustavs galleri

Karl X Gustavs galleri er et kunstgalleri som ligger i midtdelen av hovedetasjen på hagesiden. Rommet ble utsmykket med store tak- og veggmalerier som skildrer Karl X Gustavs militære bedrifter. Veggmaleriene, som ble utført av den tyske kunstneren og krigsmaleren Johan Filip Lemke, illustrerer kongens militære bedrifter. I en inventaroversikt fra 1719 framgår det at kun tre av disse maleriene fantes montert i galleriet. Men året etterpå ble de ni siste maleriene montert opp, ni år etter Lemkes død.

Rikssalen

Rikssalen.

Utdypende artikkel: Rikssalen (Drottningholm)

Rikssalen ligger i overetasjens søndre del. Salen kalles også *Contemporainsalen* på grunn av alle portrettene i helfigur av europeiske regenter som fantes på Oscar Is tid. Salen og portrettsamlingen ble skapt på dronning Josefinas initiativ av arkitekt Fredrik Wilhelm Scholander og stod klar omkring 1860-tallet. I salen finnes 20 regentportretter der 17 er malt i helfigur og tre er midjebilder som fikk plass over dørene.

Stensalen

Utdypende artikkel: Stensalen

Stensalen ligger i hovedetasjen rett under Rikssalen og inngår i kongefamiliens private del av slottet. Stensalen var opprinnelig Hedvig Eleonoras store matsal med golv av stein, derav navnet. Veggene er kledd med vevde tapeter som ble bestilt fra Delft til dronning Kristinas kroning i 1650. Rommet er nå kongefamiliens hverdagsstue, hvor også den tradisjonelle julefeiringen finner sted.

Porslinsrummet

Utdypende artikkel: Porslinsrummet

Porslinsrummet er et utstillingsrom, innredet på initiativ fra Oscar II for hans samling av fajanse fra 1700-tallet og stod klart i 1897. Rommet, som var en gave fra slottets tjenestemenn til kongens 25-års regjeringsjubileum, ble tegnet av arkitekt Agi Lindegren. Midt i taket vises det store riksvåpenet og på den åpne peisens front finnes kongens kronede speilmonogram *O II R S* (Oscar II Rex Sueciae). Under står det *Anno Domini MDCCCXCVII* (1897), årstallet da rommet sto ferdig.

Slottsparken, skulpturer og fontener

Allment

Sauebeite fantes fram til 1950-tallet.

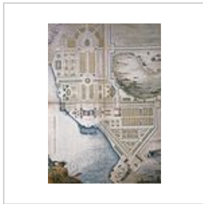
Mesteparten av parkanleggene rundt slottet er åpne for allmennheten, bare den sydøstre delen er avsperret. Parken har blitt anlagt i flere omganger fra slottet ble bygd, noe som har gitt forskjellige deler sin egen spesielle karakter. Slottsparken kan inndeles i *Sjöparterren*, *Barockträdgården* og *Engelska parken*.

På midten av 1700-tallet begynte man å gå bort fra det strikte hageidealet til fordel for en mer naturlig park. Da ble hagen rundt Kina Slott anlagt. De kastanjealléene som dronning Lovisa Ulrika fikk Carl Fredrik Adelcrantz til å plante rundt Kina slott fungerer som siktgater ut i landskapet.[26]

Kanalsystemet sør for barokkhagen og ned mot Mälaren ble utformet på 1800-tallet. Her ligger det hvitmalte Drottningholms badhus som ble oppført i 1792 på oppdrag fra hertug Karl (siden Karl II), og her plantet Oscar II og hans familie den 30. oktober 1881 hvert sitt eiketre, Gustaf VI Adolf fulgte tradisjonen i 1973 og Carl XVI Gustaf i 1996.[26]

På Gustav IIIs tid og fram til 1950-tallet beitet husdyr i Drottningholms engelske park og det var en ansatt gjeter.

Generalplaner og forslag

Tessin d.e. generalplan, omkring 1670.

Tessin d.y. generalplan, 1681.

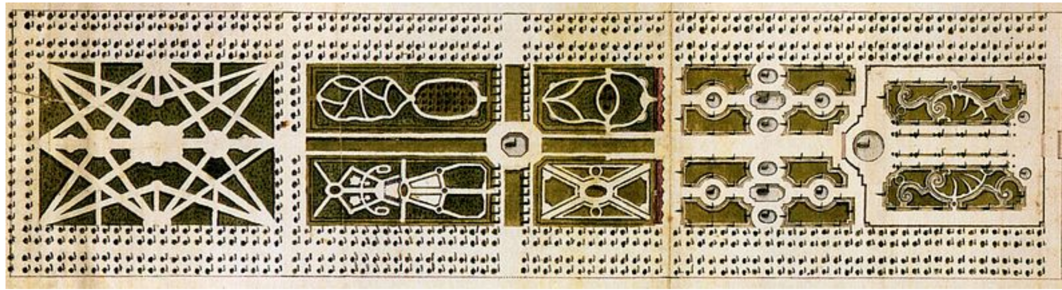

Adelcrantz' forslag, 1777.

Pipers generalplan, 1797.

Sjöparterren

Den delen av parkanlegget som strekker seg øst for slottet ned mot Mälaren kalles for *Sjöparterren*. En tegning laget av Nicodemus Tessin d.y. på 1680-tallet, viser at det da var et lite beskyttet havneanlegg med to buede pirer. I dag leder en bred trapp opp til slottet. Mitt på sjöparterren står *Neptunus med treudd* på en høy sokkel med tre mindre stående elvegudsskulpturer i nisjer i sokkelen. Mot øst fortsetter parken i en smal remse parallelt med Drottningholmsvägen fram til Drottningholmsbron, her står en rekke med marmorskulpturer og her finnes også dampskipsbryggen. Dagens utforming av sjöparterren er en rekonstruksjon av et anlegg fra 1723.[26]

Barokkhagen

Barokkhagen, den *gustavianska planen* fra 1760-tallet, slottet ligger lengst til høyre (utenfor bildet). Nord er opp. Hagens deler (fra høyre til venstre): *Broderiparterren*, *Vattenparterren*, *Boskékvarteren* og *Stjärnboskén*.

Den eldste delen av slottsparken ble skapt på slutten av 1600-tallet under overoppsyn av Hedvig Eleonora og hovedsakelig ledet av Nicodemus Tessin d.y.[27] Arbeidet med den nye lysthagen gikk langsomt framover og da Nicodemus Tessin d.e. døde i 1681 gjenstod det fortsatt mye arbeid. Det ble hans sønn Tessin d.y. som fullførte farens påbegynte verk. Tessin den yngres generalplan viste en kraftig markert sentralakse i øst-vestretning som gikk vinkelrett ut fra slottsbygningen. Forbilder var blant annet hageanlegg i Vaux-le-Vicomte og Versailles.[28]

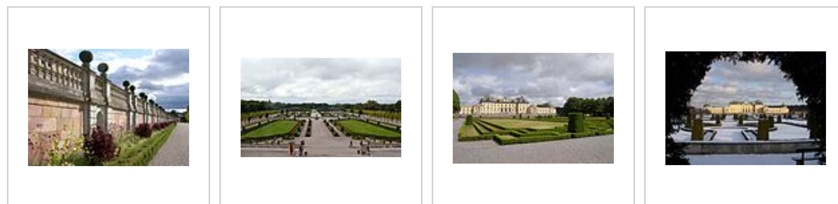
Ifølge den så kalte *gustavianska planen* fra omkring 1760 deles den langsmale barokkhagen opp i et antall avdelinger. Nærmest slottet ligger *Broderiparterren*, som opprinnelig hadde et innviklet broderimønster av buksbomhekker og farget grus. Deretter følger mot vest *Vattenparterren* med 12 mindre fontener og Herkulesfontänen i sentrum som blikkfang. Vattenparterren begrenses mot slottsterrassen med en mur og mot vest av *Kaskaderna* som består av 14 små fossefall. Til Vattenparterren grenser *Boskékvarteren* og *Teaterboskén* med den så kalte *Lövteatern* som er utformet som et lite friluftsteater. Anlegget avsluttes i vest med *Stjärnboskén*.

Den nyanlagte og den gamle lindealléen.

Hagen kantes i nord og sør av lindealléer. Mange av statuene i dette området ble lagd av kunstneren Adrian de Vries. Barokkhagen var som resten av parken dårlig vedlikeholdt på 1800-tallet, men ble gjenskapt på 1950- og 1960-tallet på initiativ av Gustaf VI Adolf. Med start i 1998 ble alléenes gamle linder erstattet med nye trær, arbeidet ble avsluttet i ma 2011 når det første treet i den femte etappen av fornyelsen av lindealléen ble plantet av kong Carl XVI Gustaf.[29] Hele anlegget er 720 meter langt og 180 meter bredt.

Gjennom århundrene fantes det mange forslag til nyutforming av barokkhagen. I en tidlig generalplan fra 1670-tallet foreslo Nicodemus Tessin d.e. et stort symmetrisk parkanlegg nord for slottet (omtrent der Drottningholmsmalmen ligger i dag). I 1681 tok sønnen, Tessin d.y., opp samme idé og tegnet en park nord for slottet, samtidig forlenget han anlegget mot vest. På andre halvdel av 1700-tallet oppga Carl Fredrik Adelcrantz den strikte barokkhagens stilretning. Etter Gustav IIIs intensjoner viste han i 1777 for første gang en mykere, naturtilpasset park, forgjengeren til den engelske parken som finnes i dag.[30] I 1797, fem år etter kongens død, presenterte til slutt Fredrik Magnus Piper sin generalplan for den engelske parken som i stor grad ble virkeliggjort.

Barokkhagens østre mur.	*Broderiparterren*, sett mot vest.	*Broderiparterren*, set mot øst.	Vinterutsikt fra *Boskékvarteren*.

Den engelske parken

Gustav III tok initiativet til det som kalles den engelske parkdelen. Denne parken ligger nord for barokkhagen og består av to dammer med kanaler, broer og store åpne gressflate samt to lindealléer. De fleste av de antikke marmorstatutene kjøpte Gustav III fra Italia. I Drottningholms engelske park, hvis generalplan ble framlagt i 1797 av hagearkitekten Fredrik Magnus Piper hadde Gustav III tenkt seg en del nya bygninger til *«förlustelse och glädje»*, blant annet et amortempel, et kinesisk tårn og et lite gotisk slott. Av alt dette ble bare Götiska tornet virkeliggjort.

Den engelske parken med slottet, 2012.

Mot nordvest (utenfor dagens park) planla Piper en grotte med kanaler og kaskader, en pelouse, en mindre sjø med broer og promenadestier samt en tyrkisk paviljong. Mye minner om idéene for Hagaparken, den ble da også tegnet omtrent samtidig av Piper. Nå går Ekerövägen tvers over dette området. De dominerende byggverkene skulle knyttes sammen med siktinjer. I dag fyller bare *Götiska tornet*, *Vakttältet* og *Hemmet* denne oppgaven.

Gustav III bestemte i høy grad selv utformingen av Drottningholms engelske park, han var interessert av arkitektur og leverte gjerne egne tegninger. Ved kongens død i 1792 var parken ennå ikke ferdigstilt. Parkens arkitekt, Fredrik Magnus Piper forsøkte å påvirke utformingen, ikke minst etter Gustav IIIs død og benyttet seg tilogmed av kongens egne tusjtegninger. Et eksempel på dette er utformingen av Monumentholmen.[31]

Monumentholmen

Utdypende artikkel: Monumentholmen

Monumentholmen ligger i den engelske parkens sentrale del. Mens Gustav III levde, ble det planlagt et amortempel på stedet og som innramming ble det plantet fire seksjoner med lindealléer som stråleformet strekker seg i alle retninger. Mellom seksjonene ble det satt igjen åpne deler for fire siktlinjer, blant annet mot Götiska tornet og Kinesiska pagoden. På den generalplanen som Piper la fram i 1797 (det vil si fem år etter Gustav IIIs død) hadde amortemplet blitt erstattet av et

minnetempel over Gustav III. Kun fundamentet kom på plass og kan fremdeles sees.

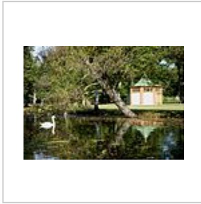
Svanholmen

Utdypende artikkel: Svanholmen (Drottningholm)

Svanholmen kalles den øya i den engelske parken, som ligger like øst for Monumentholmen. Svanholmens svanehus ble bygd på slutten av 1800-tallet. Det ligner en kinesisk pagode og fungerte fram til 1960-tallet som vinterbolig for parkens vingeklipte knoppsvaner. Sommerstid brukes den som beitemark, av den grunn er holmen tilgjengelig for allmennheten bare på vinterstid.[32]

Monumentholmen.

Svanholmen med svanehuset.

Engelske parken, mot sydvest.

Den engelske parken fra teateret.

Nyttehagen og orangeriet

Like øst for teateret, omtrent der parkeringen ligger i dag, lå den gangen den første slottsbygningen ble reist, nyttehagen som ga slottet frukt og grønnsaker. Det finnes visstnok et pæretre og et felt med storbladet legepestrot igjen.[33]

På 1600-tallet ble det bygd et orangeri der det ble dyrket vekster for utplanting. Dette ble på 1790-tallet flyttet til et område like nord for den engelske parken.[33]

Norra och södra grinden

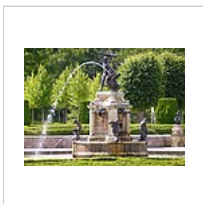
Norra och södra grinden eller den nordre og søndre portalen danner inngangen til slottshagen. De står i forlengelsen av lindealléen og er utført i smijern med forgylt ornamentikk som inneholder Hedvig Eleonoras kronte speilmonogram øverst. De praktfulle portene ble skapt i 1695 av hagearkitekten Johan Hårleman og ble montert opp i 1697.[34] Den søndre porten ligger innenfor området som er avsperret, men den nordre er tilgjengelig for besøkende.

Drottningholms slotts skulpturpark

Utdypende artikkel: Drottningholms slotts skulpturpark

Drottningholms slotts skulpturpark er Sveriges eldste skulpturpark. Skulpturer var en selvfølgelig del av barokkens hagekunst og allerede fra 1684 begynte Hedvig Eleonora å plassere ut et antall skulpturer av Adriaen de Vries i parken utenfor slottet. Disse skulpturene var en del av det krigsbyttet som var tatt av svenska arméer, dels i juli 1648 ved tredveårskrigens avslutning i Praha og dels under krigen med Danmark i 1658–60 på Frederiksborg slott i 1659.

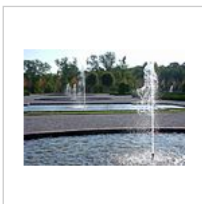
På slutten av frihetstiden var 28 skulpturer utplassert i slottsparken, noe som var et betydelig antall i det da forøvrig skulpturfattige Sverige. Hele tiden etterpå har Drottningholms slott vært den største skulpturparken i Sverige. Parken har nå 46 friskulpturer. Samtlige marmorskulpturer er nå avstøpninger i kunstmaterialer.[35]

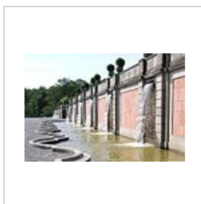
Herkulesfontänen.

Fontenen *Kronan* mot nord.

Fontenerekken på *Vattenparterren*.

De 14 *Kaskaderna*.

Herkulesfontänen, Kaskaderna og Kronan

Utdypende artikkel: Herkulesfontänen

Herkulesfontänen ble oppført på siste del av 1680-tallet og ble plassert langs sentralaksen, mellom parterrene i barokkdelen av lysthagen i Drottningholms slottspark. Den utgjør en av de mest prominente kunstneriske utsmykningene i parken. Enkedronning Hedvig Eleonora hadde opprinnelig planlagt en skulpturgruppe av Nicolaes Millich på denne plassen, men angret seg innen bestillingen var effektuert. I stedet startet man fra 1684 flytting av tidligere lagrede bronseskulpturer av først og fremst Adriaen de Vries, som hadde blitt tatt som krigsbytte i Praha under tredveårskrigens sluttfase i 1648, til Drottningholms slottspark.

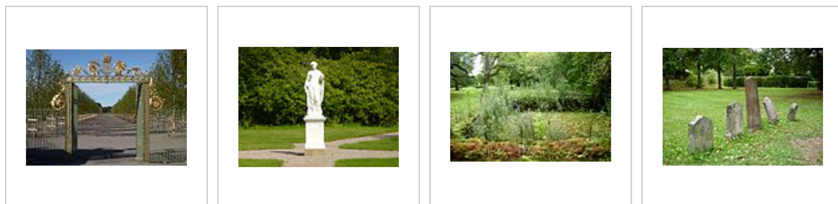
Drottningholms kaskader er en vannskulptur i slottets barokkhage, tegnet av Nicodemus Tessin d.y. De består av sju mindre fossefall på hver sin side av midtgangen mellom *Vattenparterren* og *Boskékvarteren* og ble påbegynt i 1685, men fungerte ikke og ble revet i 1820. Da barokkhagen ble restaurert på Gustaf VI Adolfs tid ble tanken sådd om at også kaskadene skulle rekonstrueres. Oppdraget gikk til daværende slottsarkitekt Ivar Tengbom, som tegnet en forenklet versjon av Tessins opprinnelige anlegg. Det nye anlegget stod klart den 16. juni 1961. Ved hjelp av et moderne pumpeanlegg og rørinstallasjoner ble kaskadene og den nærliggende fontenen *Kronan* forsynt med vann og barokkparkens fontener og kaskader fungerte for første gang slik det var tenkt 300 år tidligere.

Floras kulle, Sofia Albertinas hage og hundekirkegården

I enden av en rett allé som går ut fra Kina slott mot øst ligger *Floras kulle*. Midt i et kryss av flere gangveier står en marmorskulptur som viser gudinnen Flora. Skulpturen er dog en avstøpning i kunstmateriale, originalen oppbevares i Museum de Vries. Området ble opprinnelig anlagt på slutten av 1790-tallet på initiativ fra Gustav III. Han hadde også planlagt at den Kinesiska pagoden skulle oppføres her, som et *point de vue* (sluttpunkt i en siktlinje), men det ble det ikke noe av. Floras kulle ligger i den delen av parken som er avsperret for offentligheten.

Sør for Floras kulle finnes restene etter prinsesse Sofia Albertinas hage. Den ble anlagt på midten av 1770-tallet og bestod av en dam, bygninger og et menageri for hønsefugler.[36] Bare den gjenvokste dammen er synlig i dag.

I nærheten ligger en kongelig hundekirkegård, noen gravsteiner med inskripsjoner som «Eisei 1959-1973», «Tusse», «Mentor» og «Pascha 1928» minner om hvilke dyr som er begravd her. Eisei var Gustaf VI Adolfs pekingeser.

Norra grinden.	Floras kulle med *Flora*.	Den gjenvokste dammen etter Sofia Albertinas hage.	Den kongelige hundekirkegården.

Hageutstillingen 2012

Hageutstillingen med undertittelen *"...till nytta och nöje under 350 år"* dekket et areal på 1800 m² ved Kina slott og skulle illustrere en kulturhistorisk reise i Drottningholms slottspark og videre ut i Ekerö kommune, som kalles «Stockholms trädgård». Utstillingen var et samarbeid mellom Drottningholms slottsförvaltning, Statens fastighetsverk og Ekerö kommune samt EU. Utstillingen startet ved Kina slott og var oppbygd av seks separate hagerom der informasjonsplakater informerte om historisk og nåtidig hageodling på Drottningholm og Ekerö. Utstillingen var den største i slottsparkens historie.[37]

Øvrige bygninger og områder

Drottningholmsteatern med Déjeunersalongen

Utdypende artikkel: Drottningholms slottsteater

Drottningholmsteatern er et unikt 1700-tallsteater – det best bevarte i verden – med et avansert maskineri som muliggjør dekorvekslinger for åpen scene. De opprinnelige dekorene er nå kopiert og bevart. I tillegg har teateret falluker, bevegelige bølger, lysmaskineri samt vind- og røykapparater som bidrar til å skape forestillingenes stemning. Teaterets scene hører fremdeles til landets dypeste, hele 20 meter. Teateret ble bygd etter initiativ av dronning Lovisa Ulrica, og ble tegnet av Carl Fredrik Adelcrantz. Teateret stod klart i 1766.

Déjeunersalongen (fransk for frokostsalongen) er en salong i slottsteateret. Salongen ble tegnet i 1791 av Louis Jean Desprez og restaurert siste gang mellom 1998 og 2000 ved Statens fastighetsverk. Nå brukes salongen i ulike festlige tilstelninger som i 2010 da Dronning Silvia innviet utstillingen *Det dukade blomsterbordet - till fest och till vardags*.

Teaterplanen

Utdypende artikkel: Teaterplanen

Teaterplanen er på tre sider omgitt dels av Drottningholms slottsteater mot nord og dels av fire fløybygninger, to mot øst og to mot vest. Midt på plassen står marmorstatuen “Apollo di Belvedere”. Fløybygningene mot øst ble opprinnelig oppført på 1760-tallet og består av “Kyrkpaviljongen” og “Jaktpaviljongen”. Mot vest ligger “Drottningens paviljong” og “Hovmarskalksflygeln” som ble bygd på Gustav IIIs tid etter tegninger av arkitekt Carl Fredrik Adelcrantz respektive Carl Christoffer Gjörwell den yngre, muligens var også teaterarkitekten Louis Jean Desprez involvert. Samtlige bygninger er byggnadsminner og inngår i Drottningholms verdensarv. I Jaktpaviljongens førsteetasje ligger Teaterboden; slottsteaterets souvenirshop.

Drottningholms slottsstall

Utdypende artikkel: Drottningholms slottsstall

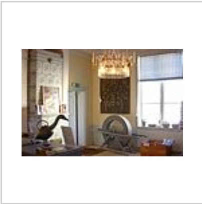
Drottningholms slottsstall ligger like nord for Drottningholms slottskyrka. Bygningen ble oppført i etapper i 1737 og 1770 og rommer i dag lokaler for Högvakten, den kongelige vaktstyrken. I 1737 ble bygningens laveste del nærmest slottet bygd. Initiativet kom fra dronning Ulrika Eleonora og oppdraget gikk til arkitekt Carl Hårleman. Bygningen skulle romme slottets vogner og stall.

Drottningholms slottsteater med “Apollo di Belvedere”.

Déjeunersalongen i Drottningholms slottsteater.

Teaterboden ligger i Jaktpaviljongen.

Högvakten utenfor Drottningholms slottsstall.

Kina slott, Confidencen og Lilla Kina

Utdypende artikkel: Kina slott

Den første slottbygningen var en lett paviljong med to fløyer i kinesisk stil. Bygningene ble oppført på forhånd på Arsenalsgatan i Stockholm i lafteverk og når alt var klart ble delene fløtet ut til Drottningholm, hvor de ble montert sammen. Arkitektene var sannsynligvis Carl Hårleman og Carl Johan Cronstedt.[38] Paviljongen var da en overraskelse og en bursdagsgave til dronning Lovisa Ulrika fra kong Adolf Fredrik den 24. juli 1753.

Det nåværende Kina slott, som erstattet den tidligere trepaviljongen fra 1753, er tegnet av Carl Fredrik Adelcrantz. Det ble påbegynt i 1763 og bygningen stod klar i 1769. Arkitekturen er i grunnen fransk rokokko, men har en eksotisk karakter med kinesiske og orientalske innslag som var høyeste mote.

Confidencen er en paviljong nordvest for Kina slott. I Confidensen kunne mat- og serveringsbord løftes opp gjennom golvet i matsalen. Dette innebar at de kongelige kunne spise middag uten at tjenerskapet var tilstede altså *en confidence*.

Huset ble bygd i 1753 samtidig med det første Kina slott som bolig for *bössespännaren* (jegeren) Maisch. Fra slutten av 1700-tallet ble området kalt for *Cina boställe*, som da ble utleid på livstid til Anna Sophia Hagman, hertug Fredrik Adolfs offisielle elskerinne. Huset ligger i enden av tre av Kina slotts kastanjealléer med adresse Cantongatan 11.

Vakttältet

Utdypende artikkel: Vakttältet (Drottningholm)

Vakttältet er en bygning i nærheten av Kina slott. Da Gustav III overtok Drottningholms slott i 1777 var Kina slott i flittig bruk av hoffet og det ble nødvendig å ha en bygning for vaktmannskapet. Den nye *Corps de Garde-byggnaden* (eller *Vakttältet*) ble oppført i årene 1781-1782.

Bygningen er tegnet av Carl Fredrik Adelcrantz, som også tegnet Kina slott og det er utformet som et tyrkisk eller romersk soldattelt. Bygningen minner om Kopperteltene i Hagaparken som ble skapt omtrent samtidig av Louis Jean Desprez.

Götiska tornet

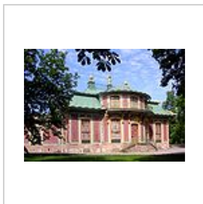
Utdypende artikkel: Götiska tornet

Götiska tornet ligger vest for slottets engelsk park. Byggingen startet i 1792 etter tegninger av Louis Jean Desprez men det ble aldri ferdigstilt på grunn av mordet på Gustav III. Tårnets utforming er et uttrykk for romantikkens gjennombrudd på andre halvdel av 1700-tallet. Götiska tornet er åttekantet, har tre etasjer og 124 trappetrinn. På toppen er det en krenelering og bygningen skulle sannsynligvis minne om et antikt forsvarstårn.

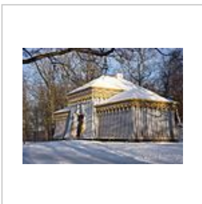
Kinesiska pagoden

Utdypende artikkel: Kinesiska pagoden

Kinesiska pagoden hører med blant de bygningene som ble planlagt av Gustav III men som aldri ble oppført. Ved *Floras kulle*, øst for Kina slott skulle en kinesisk pagode bli et sammenbindende *point de vue* (sluttpunkt i en siktlinje) mellom kinaanlegget og den engelske parken tvers over Tessins strikte barokkpark. Piper la fram flere forslag men inget av dem ble utført, ei heller Louis Jean Desprez mer teatermessige pagode, som ble godkjent av kongen «*Haga den 19 juni 1788*» ble bygd.[39]

Kina slott.

Vakttältet.

Götiska tornet.

Dragonstallet / Museum de Vries.

Dragonstallet og Museum de Vries

Utdypende artikkel: Dragonstallet

Dragonstallet ligger på Drottningholmsmalmen og ble oppført omkring 1816 for det kongelige *Livregementets dragoner*. Da stallen stod ferdig var det plass for 100 hester. Aktiviteten forsatte til 1921.I 1924 ble Dragonstallet sauefjøs for opp til 250 sauer innkjøpt fra England. Stallinredningen ble revet i 1954 og huset ble bygd om til magasin for *Kungliga Husgerådskammaren*, som ble der til 1997. Deretter fikk Statens fastighetsverk bygd om lokalene til Museum de Vries som ble innviet den 14. mai 2001. Her utstilles nå originalskulpturene som tidligere fantes i Drottningholms slottspark, i parken finnes kopier. Museum de Vries drives av *Drottningholms slottsförvaltning*.

Drottningholmsmalmen

Utdypende artikkel: Drottningholmsmalmen

Området "Drottningholmsmalmen" ligger like nord for slottet og Ekerövägen. På 1700-tallet var bebyggelsen uregulert og ble i begynnelsen bebodd av de håndverkere og andre som bygde slottet og dets omgivelser og senere av de som trengtes for vedlikeholdet av slottet og hoffets behov for tjenester. I 1782 fikk området bystatus av Gustav III, som ville oppmuntre næringsdrivende til å etablere seg på stedet. I dag består Malmen for en stor del av privatboliger.

Långa raden som går parallelt nord for Ekerövägen var fram til 1891 en del av den gamle veien til og fra Stockholm. Her ligger *Kavaljershuset*, *Apotekshuset*, *Kanslihuset* og *Inspektorsbostaden* som tilhører den svenske staten og siden 1935 er bygningsminner. Ved Dragonvägen finnes også Museum de Vries i *Dragonstallet*. Noe lenger øst ligger *Hertigarnas stall* og i nord den unike 1960-tallsvillaen *Villa Erskine*, tegnet av arkitekten Ralph Erskine som egen bolig.

Cantongatan

Utdypende artikkel: Kantongatan

Cantongatan (staves også *Kantongatan*) med tilhørende bebyggelse er et historisk område vest for Drottningholms slottspark og nord for Kina slott. Området ble anlagt som et mønstersamfunn på midten av 1700-tallet på initiativ av Lovisa Ulrika og hennes ektemann Adolf Fredrik. På 1700-tallet ble det lille brukssamfunnet kun kalt *Drottningholms Hall- och Manufakturrätt* og her skulle forskjellige *manufakturer* jobbe uten laugstvang. På Kanton ble det etablert en produksjon av elegante produkt som finsmedarbeider, blondeknipling og silkeveveri. Da lå bygningene tett samlet og på eldre kart vises en reguleringsplan som et enkelt rutenett. I en tid da kinesisk kultur og kunst var høyeste mote skulle navnet *Kanton* føre tanken til den kinesiske handelsbyen med samme navn (nå Guangzhou).[40] I dag finnes et titalls hus bevart, disse er modernisert og bebos av privatpersoner.

Drottningholmsmalmen, "Långa raden".

Kantongatan mot nord.

"Hemmet".

Grindstugan.

Grindstugan

Utdypende artikkel: Grindstugan (Drottningholm)

Grind- eller *bomstugan*, som ligger ved den vestre enden av lindealléns, ble oppført i 1846-1847 etter tegninger av arkitekt Per Axel Nyström eller muligens av Fredrik Wilhelm Scholander. Fram til begynnelsen av 1900-tallet kunne Drottningholms slottsområde nåes via to innfartsveier, dels fra nåværende Ekerövägen og dels via barokkparkens nordre lindeallé. Innkjøringen via lindeallén var sperret av to bommer, en ved Slottsstallen i øst og en ved lindealléens vestre ende, ikke langt fra Kantongatan, av den grunn ble den sistnevnte også kalt *Cantonbommen*. Huset leies nå ut som sommerbolig.[41]

Hemmet

Utdypende artikkel: Hemmet (Drottningholm)

Hemmet, som ligger nord for Ekerövägen, ble trolig tegnet på 1780-tallet av arkitekt Olof Tempelman og ble stattholderbolig i 1816. Bygningen fikk en dominerende plassering på en høyde like nord for landeveien. Det skulle fungere som blikkfang i en av flere siktlinjer gjennom den nyanlagte engelske parken. Inspirasjon til den nya bygningen fikk Gustav III på sin Italiareise i 1784. For at den ikke skulle forveksles med stattholderens kanselli, kalles bygningen for *Hemmet*.

Drottningholms badhus

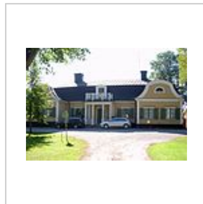
Utdypende artikkel: Drottningholms badhus

Badhuset ligger sør for slottet i et område som på begynnelsen av 1800-tallet ble utformet med løvtrebevokste øyer og kanaler, forbundet med broer samt en liten gangbro som går ut til selve badehuset. Badehuset ble oppført i 1792 på oppdrag fra hertug Karl (siden Karl II). Drottningholms badhus er trolig det eldste bevarte av sitt slag i Sverige.[42]

Evert Lundquists ateljémuseum

Utdypende artikkel: Evert Lundquists ateljémuseum

Evert Lundquists ateljémuseum ligger i den søndre delen av Drottningholms slottspark, sydøst for Kina slott. Den hvitpussede bygningen i jugendarkitektur med sine store buede vinduer var opprinnelig maskinhuset, som ble brukt for å forsyne Drottningholms slott med elektrisk kraft på begynnelsen av 1900-tallet. På 1950-tallet gikk man over til vekselstrøm, og huset ble stilt til disposisjon som atelier for Evert Lundquist, som arbeidet her i årene 1953 – 1990. Til å begynne med arbeidet og bodde Lundquist for seg selv i atelieret før familien flyttet etter i 1958 og bosatte seg i huset ved siden av. Etter Lundquists død i 1994 har atelieret med komplett innredning blitt bevart som et museum. Alt står igjen slik det var da han forlot atelieret i 1993. Her vises oljemalerier, kulltegninger og koldnålsraderinger av Evert Lundquist samt oljemalerier av hans hustru kunstneren Ebba Reutercrona (1911–1998), foruten akvareller av sønnen Manne og en skulptur og et oljemaleri av sønnen Hymme. Evert Lundquists ateljémuseum inngår i verdensarven Drottningholm.[43]

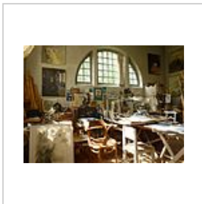
Lilla Kina

Drottningholms badhus

Evert Lundquists ateljémuseum, bygning

Evert Lundquists ateljémuseum, interiør

Högvakten

Högvakten, avløsning.

Högvakten på Drottningholms slott har ansvaret for bevoktningen av slottet på samme måte som *högvakten* på Stockholms slott. Vaktstyrken utgjøres av omkring 25 personer. Vaktavløsningen på Drottningholm finner vanligvis sted samtidig som avløsningen på Stockholms slott. Den gjennomføres dog i et noe mindre format enn ved Stockholms slott og uten medvirkning av musikkorps.

På 1900-tallet og også i tidligere århundreder har en *högvakt* vært på Drottningholms slott og på de andre kongelige slottene når den svenske kongefamilien har vært på besøk. En permanent *högvakt* på Drottningholms slott har vært tilstede siden 1981, da kongefamilien flyttet permanent til slottet. Vakten hentes som regel fra samme militære avdeling som *högvakten* på Stockholms slott. Tidligere deltok denne vaktstyrken ofte i vaktparaden ved vaktavløsningen på Stockholms slott, for deretter å avmarsjere for transport ut til Drottningholm. I dag reiser Drottningholmsvakten som regel direkte til Drottningholm uten å delta i seremonene på Stockholms slott.

Kulturminne

Verdensarven

Verdensarvområdets grenser (rød linje) på et kart fra slutten av 1700-tallet.

Slottsområdet med hovedbygningen, slottsteateret, Kina slott, Kantongatan, parkene og malmen ble i 1991 opptatt som en del av Unescos verdensarv og var da Sveriges første objekt på verdensarvlisten.[3] For verdensarvkomitéens beslutning var nettopp Kina slott og Slottsteateret avgjørende, men hele området ble omfattet av beslutningen.[44] Begrunnelsen lød:[45]

> « *Anläggningen Drottningholm – slottet, teatern, Kina slott och parken – är det bäst bevarade exemplet på ett kungligt residens uppfört på 1700-talet i Sverige, representativt för all europeisk kunglig arkitektur från denna tid, med inspiration från slottet i Versailles liksom vid byggandet av andra kungliga residens i västra, centrala och norra Europa.* »

> « *The ensemble of Drottningholm - castle, theatre, Chinese pavilion and gardens - is the best example of a royal residence built in the 18th century in Sweden and is representative of all European architecture of that period, heir to the influences exerted by the Chateau of Versailles on the construction of royal residences in western, central and northern Europe.* »

Drottningholms slott, et populært turistmål.

Drottningholm er et stort turistmål og besøkes årlig av anslagsvis 700 000 personer. I 2010 hadde Drottningholms slott, Kina slott og Drottningholms slottsteater til sammen 190 000 besøkende.[46]

Grensen for verdensarvområdet

Det vernede området (*Drottningholm protected area*) omfatter omkring 40 bygninger. I tillegg til selve slottet med parken, Drottningholmsteatern og Kina slott inngår også store områder nord og vest for Ekerövägen, men ikke hele Drottningholmsmalmen, men bare de søndre delene med Långa raden og Hertigarnas stall. I nordvest går grensen nord for Hemmet og Vilan. I vest inkluderer verdensarvsområdet Lovö skogskyrkogård ved Lovö kyrkallé og i sydvest inngår Kantongatans bygninger samt Lilla Kina. Grunnen til denne grenselinjen er at den baserer seg på den kongelige forordningen fra 1935 om kulturminnevern for Drottningholm.[4]

Byggnadsminne

Slottet samt de fleste av bygningene i slottshagen og bygningene ved Långa raden på Drottningholmsmalmen er fra den 25. januar 1935 et statlig byggnadsminne.[4][47]

Referanser

1. ^ a b «Drottningholms Slott». *www.kungahuset.se*. Arkivert fra originalen 8. januar 2011. Besøkt 24. april 2017.
2. ^ Nationalmuseum om Drottningholms slott (http://www.nationalmuseum.se/sv/Besoka-museet/NM-runt-om-i-Sverige/Drottningholms-slott/) Arkivert (https://web.archive.org/web/20111006190922/http://www.nationalmuseum.se/sv/Besoka-museet/NM-runt-om-i-Sverige/Drottningholms-slott/) 6. oktober 2011 hos Wayback Machine.
3. ^ a b Johan Wickström (29. september 2016). «Världsarv». *Kulturvärden* (svensk): 14. Besøkt 29. april 2017.
4. ^ a b c Opplysninger ifølge Helena Chreisti, Slottsuppsyningsman, Drottningholms slottsförvaltning, 14. november 2011.
5. ^ Stockholms länsmuseum: Kulturmiljöanalys av Drottningholmsmalmen, Lovö socken, Ekerö kommun, Uppland. (http://old.stockholmslansmuseum.se/site_media/upload/pdf2006/20067Drott.pdf)
6. ^ Malmborg (1966), s. 7
7. ^ Malmborg (1971), s.135
8. ^ Malmborg (1971), s.137
9. ^ a b c Malmborg (1971), s. 143
10. ^ Malmborg (1972), s. 142-143
11. ^ Malmborg (1971), s. 145-146
12. ^ Malmborg (1972), s. 177
13. ^ Malmborg (1966), s. 172
14. ^ Malmborg (1971), s.226
15. ^ Malmborg (1972), s. 203
16. ^ Déjeunersalongen återställs, Marie Edman Franzén (http://www.sfv.se/globalassets/kulturvarden/1999_02/s21-dejeunersalongen_aterstalls.pdf) Arkivert (https://web.archive.org/web/20170417235604/http://www.sfv.se/globalassets/kulturvarden/1999_02/s21-dejeunersalongen_aterstalls.pdf) 17. april 2017 hos Wayback Machine., besøkt 29. april 2017.
17. ^ Malmborg (1971), s. 206
18. ^ Malmborg (1971), s. 205 och 207
19. ^ a b Malmborg (1971), s. 215-216
20. ^ Malmborg (1972), s. 220
21. ^ Malmborg (1972), s. 221
22. ^ Malmborg (1972), s. 222
23. ^ Statens fastighetsverk (SFV) om Drottningholms kaskader. (http://www.sfv.se/sv/fastigheter/sverige/stockholms-lan-ab/tradgardar_o_parker/drottningholms_slottspark/undersidor/drottningholms-slottspark-vattenparterren/)
24. ^ Bo Vahlne (1972). «Det stora trapphuset i Drottningholms slott» (PDF). *Fornvännen* (svensk): 209–214. Besøkt 29. april 2017.
25. ^ Malmborg (1972), s. 146
26. ^ a b c Kungabloggen om Drottningholms Slott Kungafamiljens hem (http://kungligabloggen.blogspot.com/2008/05/drottningholm-slott-kungafamiljens-hem.html), läst 19 september 2011.
27. ^ Hultin (2002), s. 166
28. ^ Malmborg (1966), s. 155
29. ^ Kungen planterade lind i sista etappen av lindallén på Drottningholm. (http://www.kungahuset.se/kungafamiljen/aktuellahandelser/aretsaktuellahandelser/kungenplanteradelindisistaetappenavlindallenpadrottningholm.5.3430a77a12f2c72bd3380003219.html?state=showFolder&skip=3&sv.url=12.3430a77a12f2c72bd3380003225&folderId=19.3430a77a12f2c72bd3380003250)
30. ^ Nolin (2000), s. 28
31. ^ Byggnadsvårdsföreningen om "Den engelska parken förr, nu och i framtiden" (http://byggnadsvard.se/kunskapsbanken/artiklar/trädgård/den-engelska-parken-foerr-nu-och-i-framtiden), besøkt 29. april 2017.
32. ^ Informasjonsbrosjyre utgitt av Statens fastighetsverk
33. ^ a b «Statens fastighetsverk – Drottningholms slottspark».
34. ^ Malmborg (1971), s. 234 och 236
35. ^ Nolin (2000), s. 68
36. ^ Se kart File:Kina slott karta 1779.jpg
37. ^ Huddinge/Botkyrka trädgårdssällskap: Trädgård och trädgårdsmästare på Drottningholm och Ekerö (http://hu-bo-tradgard.org/tips-att-besoka/tradgard-och-tradgardsmastare-pa-drottningholm-och-ekero/) Arkivert (https://web.archive.org/web/20160304225938/http://hu-bo-tradgard.org/tips-att-besoka/tradgard-och-tradgardsmastare-pa-drottningholm-och-ekero/) 4. mars 2016 hos Wayback Machine., besøkt 29. april 2017.
38. ^ Malmborg (1966), s. 143-144
39. ^ Malmborg (1966), s. 154
40. ^ Kungahuset: Välkommen till Drottningholm med Din skola! s. 7 (http://www.kungahuset.se/download/18.124d504108b48b219780003391/DRH+L%C3%A4rarhandledning+200+Kb.pdf), besøkt 29. april 2017.
41. ^ Statens fastighetsverk om Grindstugan. (http://www.sfv.se/sv/fastigheter/sverige/stockholms-lan-ab/slott/drottningholm/byggnader_drottningholms_slottsomrade/drottningholm-grindstugan/)
42. ^ Malmborg (1966), s. 212
43. ^ «Evert Lundquists ateljémuseum.». Arkivert fra originalen 17. februar 2017. Besøkt 29. april 2017.
44. ^ Brosjyre for besøkende «Drottningholm» utgitt av Kungahuset, Statens fastighetsverk og Riksantikvarieämbetet, 2011.
45. ^ «ICOMOS advisory body evaluation» (PDF).
46. ^ Opplysning gitt av slottsförvaltningen, 30. september 2011.
47. ^ «Bebyggelseregistret (BeBR) - Riksantikvarieämbetet». *www.bebyggelseregistret.ra* Besøkt 29. april 2017.

Litteratur

- Malmborg Boo von, red. (1966). *Drottningholm: en konstbok från Nationalmuseum*. Årsbok för Svenska statens konstsamlingar, 0491-0575 ; 13 (svensk). Stockholm: Rabén & Sjögren. Libris 22784.
- Kjellberg, Sven T.; Svensson, Arthur; Malmberg, Boo (1966–1971). *«De kungliga slotten, band 1, Kungliga slottet i Stockholm.» Slott och herresäten i Sverige: ett konst- och kulturhistoriskt samlingsverk.* (svensk). Malmö: Allhems Förlag AB. Libris 8207997.
- Jan Mårtensson (1985). Drottningholm: slottet vid vattnet. Wahlström & Widstrand. ISBN 91-46-14659-8
- Hultin, Olof; Österling, Ola; Perlmutter, Michael (2002) [1998]. Guide till Stockholms arkitektur (2:a upplagan). Stockholm: Arkitektur Förlag. Libris 8465772. ISBN 91 86050-58-3
- Ingrid Sjöström (huvudredaktör) (2009). Haga, ett kungligt kulturarv. Votum förlag. ISBN 91-85815-27-2
- Catarina Nolin (2000). Drottningholms slottspark, historik och vägledning. Statens fastighetsverk. ISBN 91-86670-239
- John Böttiger, Hedvig Eleonoras Drottningholm: anteckningar till slottets äldre byggnadshistoria (1889), fulltext. (http://www.archive.org/stream/hedvigeleonoras00btgoog#page/n6/mode/2up)
- Anker, Leif; Litzell Gunilla, Lundberg Bengt A. (2002). Världsarv i Sverige (1. [uppl.]). Stockholm: Riksantikvarieämbetets förl. Libris 8432145. ISBN 91-7209-248-3
- Världsarv i Sverige. Stockholm: Riksantikvarieämbetet. 2014. Libris 16558890. ISBN 9789172096820

Eksterne lenker

- (en) Offisielt nettsted (https://www.kungligaslotten.se/english/royal-palaces-and-sites/drottningholm-palace.html)
- (en) Kategori:Drottningholm Palace – bilder, video eller lyd på Wikimedia Commons
- (en) *Drottningholms slott* – galleri av bilder, video eller lyd på Wikimedia Commons
-
- Stockholmskällan har multimedia som gjelder Drottningholm slott (http://stockholmskallan.stockholm.se/sok/?q=Drottningholms+slott&advanced=1)

- SFV Statens Fastighetsverk – Drottningholms Slott (https://web.archive.org/web/20170212135804/http://www.sfv.se/sv/fastigheter/sverige/stockholms-lan-ab/slott/drottningholm/drottningholms-slott/)
- Kungahuset – Drottningholms slott (https://web.archive.org/web/20110108062534/http://www.royalcourt.se/dekungligaslotten/drottningholmsslott.4.19ae4931022afdcff3800012985.html)
- UNESCO World Heritage Centre – Royal Domain of Drottningholm (http://whc.unesco.org/en/list/559/)
- Riksantikvarieämbetes side om verdensarvstedet (https://web.archive.org/web/20070208123813/http://www.raa.se/cms/extern/se_och_besoka/varldsarv_i_sverige/varldsarv_fran_norr_till_soder/drottningholm.html)
